

הלכות תפלה וברכת כהנים פרק ח

פרק ח תפלת ציבור

תפלה בציבור ובבית הכנסת

מעלת תפלת הציבור

א.

תפילת הציבור נשמעת תמיד, ואפילו היו בהן חטאים, אין הקדוש ברוך הוא מואס תפילתן של רבים.

יתפלל בציבור

לפיכך צריך אדם לשתף עצמו עם הציבור, ולא יתפלל יחידי כל זמן שיכול להתפלל בציבור.

יתפלל בבית הכנסת

ולעולם ישכים אדם ויעריב לבית הכנסת, שאין תפילתו של אדם נשמעת בכל עת אלא בבית הכנסת.

וכל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס לתוכה להתפלל, נקרא שכן רע:

ב.

להיכנס בריצה ולצאת בנחת

ומצוה לרוץ לבית הכנסת, שנאמר "ונדעה נרדפה לדעת את יי" (הושע ו:ג).

וכשיצא מבית הכנסת אל יפסיע פסיעה גסה, אלא ילך מעט מעט.

שיעור ב' פתחים

וכשייכנס לבית הכנסת ייכנס שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל, לקיים

"לשמור מזוזות פתחי" (משלי ח:ג"ד) :

בית המדרש

ג.

בית המדרש גדול מבית הכנסת.

וחכמים גדולים אף על פי שהיה להם בעירם בתי כנסיות הרבה, לא היו

מתפללין אלא במקום שהיו עוסקין בו בתורה.

והוא שיתפלל שם תפילת ציבור:

כיצד תפלת הציבור

ד.

וכיצד היא [א] תפילת הציבור, יהיה אחד מתפלל בקול רם, והכל שומעין.

ואין עושין כן בפחות מעשרה גדולים ובני חורין, ושליח ציבור אחד מהן.

ואפילו היו מקצתן כבר התפללו ויצאו ידי חובתן - משלימין בהן עשרה,

והוא שיהיו רוב העשרה לא התפללו.

וכן, [ב] אין אומרים קדושה, [ג] ולא קוראין בתורה ומברך לפניו ולאחריה,

[ד] ולא מפטירין בנביא, אלא בעשרה:

וכן [ה] לא יהיה אחד מברך ברכות שמע והכל שומעין ועונין אחריו אמן אלא בעשרה, וזה הוא הנקרא "פורס על שמע".

ואין [ו] אומרין קדיש אלא בעשרה, [ז] ואין הכהנים נושאים את כפיהן אלא בעשרה, והכהנים מן המנין.

שכל עשרה מישראל הן הנקראין עדה, שנאמר "עד מתי לעדה הרעה הזאת" וכו' (במדבר י"ד:כ"ז), והיו עשרה, שהרי יצאו יהושע וכלב:

א.

וכל דבר שבקדושה לא יהא אלא בתוך עדה מישראל, שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל" (ויקרא כ"ב:ל"ב).

וכל אלו הדברים, אם התחילו בהן בעשרה והלכו מקצתן, אף על פי שאינן רשאים, יגמרו השאר:

א.

קיבוץ העשרה במקום

וצריך להיות העשרה כולן במקום אחד, ושליח ציבור עמהן במקום אחד. חצר קטנה שנפרצה במלואה לחצר גדולה,

והיו תשעה בגדולה ויחיד בקטנה - מצטרפין.

תשעה בקטנה ויחיד בגדולה - אין מצטרפין.

ציבור בגדולה ושליח ציבור בקטנה - יוצאין ידי חובתן.

ציבור בקטנה ושליח ציבור בגדולה - אין יוצאין,

שהרי הוא מופלג מהן ואינו עמהן במקום אחד,

מפני שיש לגדולה פסין מכאן ומכאן הרי היא כמופלגת מן הקטנה, ואין

הקטנה מופלגת מן הגדולה, אלא הרי היא כקרון זוית שלה:

וכן אם היתה צואה בגדולה - אסור להתפלל ולקרות קריית שמע בקטנה.
 היתה צואה בקטנה - מותר להתפלל ולקרות קריית שמע בגדולה, אם לא
 היה שם ריח רע, מפני שהיא מופלגת ממנה:

שליח ציבור מוציא

שליח ציבור מוציא את הרבים ידי חובתן.
 כיצד, בשעה שהוא מתפלל והן שומעין ועונין אמן אחר כל ברכה וברכה,
 הרי הן כמתפללין.
 במה דברים אמורים, במי שאינו יודע להתפלל, אבל היודע אינו יוצא ידי
 חובתו אלא בתפילת עצמו:

במה דברים אמורים, בשאר הימים חוץ מראש השנה, ויום הכיפורים של
 יובל.

אבל בשני ימים אלו, שליח ציבור מוציא את היודע כשם שמוציא את שאינו
 יודע, מפני שהן ברכות ארוכות, ואין רוב היודעין אותן יכולין לכוון דעתן
 בהן כשליח ציבור, לפיכך אם רצה היודע בשני ימים אלו לסמוך על תפילת
 שליח ציבור להוציאו ידי חובתו, הרשות בידו:

מי שליח ציבור

אין ממנין שליח ציבור אלא גדול שבציבור בחכמתו ובמעשיו.
 ואם היה זקן - הרי זה משובח ביותר.

ומשתדלין להיות שליח ציבור קולו ערב ורגיל לקרות.

ומי שלא נתמלא זקנו, אף על פי שהוא חכם גדול, לא יהיה שליח ציבור, מפני כבוד הציבור.

אבל פורס הוא על שמע משיביא שתי שערות אחר שלש עשרה שנה:

יב.

וכן העילג, כגון מי שקורא לעין אלף או לאלף עין, וכל מי שאינו יכול להוציא את האותיות כתקנן, אין ממנין אותו שליח ציבור. והרב ממנה אחד מתלמידיו להתפלל לפניו בציבור:

יג.

הסומא פורס על שמע, ונעשה שליח ציבור.

אבל מי שכתפיו מגולות, אף על פי שהוא פורס על שמע, אינו נעשה שליח ציבור לתפילה, עד שיהיה עטוף: